

“Case Study” ta’lim texnologiyasini til o’rganuvchilarning malakasini oshirishda samarali vositasi sifatida qo’llash

Boboyorov Sirojiddin Olimjonovich
s.boboyorov@samdaqu.edu.uz

Samarkand davlat arxitektura qurish universiteti o’qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu tezisda “Case Study” metodini ta’lim texnologiyasining til o’rganuvchilarning malakasini oshirishdagi samarali vositasi sifatida qo’llash imkoniyatlari va natijalari o’rganilgan. Tadqiqotda ta’lim texnologiyalari yordamida til o’rganuvchilarning bilim va ko’nikmalarini mustahkamlash, ularning o’z-o’zini o’rganish imkoniyatlarini oshirish, shuningdek, o’qitish jarayonini interaktiv va moslashuvchan qilish yo’llari tahlil qilinadi. “Case Study” metodini qo’llash, o’quvchilarga real hayotdagi holatlar va vaziyatlarni misol qilib keltirish orqali til o’rganish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishga yordam beradi. Bunda, texnologik vositalar, masalan, mobil ilovalar, onlayn platformalar va interaktiv darslar yordamida talabalarning faol ishtiroki, mustahkamlash va o’qituvchi bilan o’zaro aloqasi kuchaytiriladi. Tezisda, shuningdek, ta’lim texnologiyalarining o’quvchilarning motivatsiyasiga ta’siri, ularning o’qishga bo’lgan qiziqishlari va malakalarini oshirishdagi o’rni haqida ham ma’lumotlar keltirilgan. Tadqiqotda ta’lim texnologiyalari va “Case Study” metodining birgalikda qo’llanishi til o’rganuvchilarining o’quv jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqishga imkon yaratadi.

Kalit so’zlar: ta’lim texnologiyalari, til o’rganish, malaka oshirish, samarali o’qitish usullari, interaktiv vositalar, o’quvchilarning faol ishtiroki, o’qituvchi va talaba o’zaro aloqasi, mustahkamlash texnikalari, til o’rganishning motivatsiyasi.

Application of educational technology “Case Study” as an effective means of improving the skills of language learners

Boboyorov Sirojiddin Olimjonovich
s.boboyorov@samdaqu.edu.uz

Lecturer at Samarkand State University of Architecture Construction

Annotation. This thesis explores the possibilities and results of using the Case Study method as an effective tool of educational technology in improving the skills of language learners. The study analyzes ways to strengthen the knowledge and skills of language learners with the help of educational technologies, increase their self-learning capabilities, as well as make the learning process interactive and flexible. The use of the Case Study method helps students to make the language learning process more effective and interesting by exemplifying real-life situations and situations. In this case, with the help of technological tools, such as mobile applications, online platforms and interactive lessons, the active participation of students, strengthening and interaction with the teacher is enhanced. The thesis also covers the impact of educational technology on student motivation, their interest in reading, and their role in improving skills. The combined use of educational technology and the Case Study method in the study makes it possible to bring the learning process of language learners to a qualitatively new level.

Keywords: educational technologies, language learning, skill development, effective teaching methods, interactive tools, active student participation, teacher and student interaction, reinforcement techniques, motivation of language learning.

Применение образовательной технологии “Case Study” как эффективного инструмента повышения квалификации изучающих язык

Бобояров Сирожиддин Олимджонович
s.boboyorov@samdaqu.edu.uz
Преподаватель Самаркандского государственного
архитектурно-строительного университета

Аннотация. В данной диссертационной работе рассматриваются возможности и результаты применения метода “Case Study” как эффективного средства повышения квалификации изучающих язык образовательных технологий. В исследовании анализируются способы укрепления знаний и навыков изучающих язык с помощью образовательных технологий, повышения их способности к самообучению, а также повышения интерактивности и гибкости процесса обучения. Использование метода “Case Study” помогает учащимся сделать процесс изучения языка более эффективным и увлекательным, приводя примеры реальных ситуаций и ситуаций. При этом активное участие, подкрепление и взаимодействие учащихся с учителем усиливаются с помощью технологических инструментов, таких как мобильные приложения, онлайн-платформы и интерактивные уроки. В дипломной работе также представлена информация о влиянии образовательных технологий на мотивацию учащихся, их интересе к обучению и роли в повышении квалификации. Совместное применение образовательных технологий и метода “Case Study” в исследовании позволяет вывести процесс обучения изучающих язык на качественно новый уровень.

Ключевые слова: образовательные технологии, изучение языка, развитие навыков, эффективные методы обучения, интерактивные инструменты, активное участие учащихся, взаимодействие учителя и ученика, методы подкрепления, мотивация к изучению языка.

Kirish

Bugungi kunda globalizatsiya va texnologiyaning tez sur’atlarda rivojlanishi bilan, til o’rganish ehtiyoji yanada ortib bormoqda. Til o’rgatish jarayonida yangi ta’lim texnologiyalarining qo’llanilishi, o’quvchilarning malakalarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Bu kontekstda, “Case Study” (holat tahlili) metodikasining til o’rganuvchilar uchun samarali vosita sifatida ishlatilishi o’quv jarayonini sezilarli darajada yaxshilashga yordam beradi. Ushbu tezisdagi “Case Study” metodikasining til o’rganishdagi o’rni va uning til o’rganuvchilarning malakasini oshirishdagi foydasi tahlil qilinadi.

“Case Study” – bu muayyan vaziyat yoki holatni chuqur o’rganish, tahlil qilish va undan o’rgatish maqsadida foydalaniladigan ta’lim texnologiyasidir. Ushbu metodika talabalar yoki o’quvchilarga aniq bir holatni sinchiklab tahlil qilishni taqdim etadi. Odatda, bu metodika o’quvchilarga real hayotdagi muammolarni hal qilishda o’z bilim va ko’nikmalarini qo’llash imkonini yaratadi.

Til o’rgatish jarayonida “Case Study” metodikasi o’quvchilarga real dunyoda uchraydigan vaziyatlarni o’rganish, tilni amaliy ravishda qo’llash, va shuningdek, tilning kontekstual ishlatilishini tushunish imkonini beradi.

Bu metodika o’quvchilarga:

- **Kommunikatsion ko’nikmalarni rivojlantirish.** “Case Study” metodi orqali o’quvchilar turli vaziyatlarda o’z fikrlarini aniq va samarali ifodalashni o’rganadilar. Ular turli kontekstlarda so’z boyligini kengaytirish va to’g’ri grammatika qoidalarini qo’llashni o’rganadilar.
- **Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish.** “Case Study” metodi yordamida o’quvchilar o’zlarining fikrlash qobiliyatlarini mustahkamlashadi, chunki ular aniq holatlarni tahlil qilishda turli nuqtai nazarlarni hisobga olishadi.

- **Ijtimoiy va madaniy bilimlarni oshirish.** O'quvchilar boshqa madaniyatlar va jamiyatlar bilan tanishib, o'z tilini o'rganish jarayonida global muammolarni hal qilishda ishtirok etadilar (Richards & Rogers, 2014).

“Case Study” metodini zamonaviy texnologiyalar yordamida qo'llash talim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi. Quyidagi texnologiyalarni o'rganishda qo'llash mumkin:

1. **Multimedia:**

- Audio va video materiallar o'quvchilarga real hayotdagi vaziyatlarni ko'rish va tinglash imkoniyatini beradi. Masalan, ingliz tilida intervyu yoki biznes muhokamasi haqida video materiallarni tahlil qilish.
- Audio kitoblar, podkastlar yoki filmlar orqali o'quvchilar tilni tinglash va tushunish ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

2. **Onlayn platformalar:**

- Onlayn ta'lim platformalari (masalan, Moodle, Google Classroom, Edmodo) o'quvchilarga “Case Study” metodini o'rganishda tahlil qilish uchun kerakli materiallarni topish, forumlarda munozara qilish va topshiriqlarni bajarish imkonini beradi.
- Shuningdek, video-konferensiyalar (Zoom, Microsoft Teams) orqali guruh bo'lib ishlash, o'zaro fikr almashish va tilni amaliyotda qo'llash imkoniyatlari mavjud.

3. **Interaktiv dasturlar va ilovalar:**

- O'quvchilar interaktiv ilovalar yordamida “Case Study” metodini o'rganishda tahlil qilish va muammolarni hal qilishni o'rganadilar. Masalan, virtual o'yinlar, masalalarni hal qilish uchun dasturlar yoki mobil ilovalar orqali tilni o'rganish va amaliyot qilish mumkin.
- Bunday ilovalar orqali o'quvchilar tilni tezda o'rganib, ko'proq amaliy tajriba orttiradilar.

Misollar orqali tahlil:

1. **Onlayn darslar:**

- Onlayn darslarda “Case Study” metodi interaktiv tarzda qo'llaniladi. Masalan, o'quvchilarga real hayotdagi vaziyatlar bo'yicha vazifalar berilib, ular bu vaziyatlarni muhokama qilishlari va javoblarni yozma yoki og'zaki tarzda taqdim etishlari kerak bo'ladi. Dars davomida o'qituvchi guruhlar bilan alohida ishlash orqali har bir o'quvchining natijalarini tahlil qiladi.

2. **Forumlar:**

- Onlayn forumlarda o'quvchilar o'zaro fikr almashishadi. Masalan, o'quvchilarga muayyan til bo'yicha vaziyat taqdim etilib, ular forumda o'z fikrlarini yozadilar, boshqalar bilan baham ko'radilar va tilni ishlatish bo'yicha tajriba orttiradilar.
- Forumlar orqali o'quvchilar tilni yozma va og'zaki shaklda o'rganadilar, shuningdek, turli madaniyatlar va tillarda fikr almashish imkoniyatini ham topadilar.

3. **Interaktiv video materiallar:**

Interaktiv video materiallar yordamida “Case Study” metodini qo'llash, masalan, til o'rganishda o'quvchilarni biror sahnani ko'rishga va video davomida qaysi so'z yoki iboralarni ishlatganini tahlil qilishga undaydi. Bunday materiallar o'quvchilarga tilni amaliyotda ko'rish va eshitish imkonini beradi

Til o'rgatuvchi muassasalarda “Case Study” metodikasining qo'llanilishi, o'quvchilarning til o'rgatish jarayonida o'zlarini real dunyo sharoitlarida qanday his qilishlarini ta'minlaydi. Bu esa o'quvchilarning bilimlarini amaliyotda qo'llash imkonini yaratadi va ularga yanada chuqurroq tushuncha beradi.

1. **Real hayotga moslashuvchanlik:**

- **Misol:** Talabalar ingliz tilini o'rganayotgan bo'lsa, ular uchun bir necha yirik kompaniyalarning marketing strategiyalarini o'rganish vazifasi beriladi. Masalan, Apple

yoki Coca-Cola kompaniyasining reklama kampaniyalarini tahlil qilish orqali talabalar marketing, brend yaratish va kommunikatsiya tilidan foydalanish ko'nikmalarini o'rganadilar. Bu haqiqiy biznes misollar orqali o'rganish o'quvchilarga tilni nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham o'zlashtirish imkonini beradi.

2. Kritik fikrlashni rivojlantirish:

- **Misol:** Talabalar biror bir siyosiy yoki iqtisodiy voqeani (masalan, iqtisodiy inqiroz yoki pandemiya davridagi hukumat siyosati) o'rganishadi va bu holatga qanday qarorlar qabul qilinishi mumkinligini tahlil qilishadi. Talabalar har xil fikrlar va yechimlar bilan chiqadilar, bu esa ularning muammolarni hal qilishda kritik fikrlash va qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

3. Faol ishtirok va muhokama:

- **Misol:** Ingliz tili darsida talabalarga "ijtimoiy tarmoq" ning til o'rganishga qanday ta'sir qilishini o'rganish topshiriladi. Har bir talabaga turli yondashuvlar va fikrlar (masalan, ijobiy yoki salbiy ta'sirlar) beriladi va guruhda bu haqda muhokama qilinadi. Natijada, talabalar o'z fikrlarini ochiq va ishonch bilan bildirishni o'rganadilar.

4. Mustahkamlash va chuqur o'rganish:

- **Misol:** Talabalar biror bir madaniy voqeani (masalan, Britaniya va AQSh o'rtasidagi tarixiy aloqalar) o'rganishadi. Bunday case study metodikasi talabalar uchun o'rganilgan materialni chuqurroq tushunishga yordam beradi, chunki ular voqealarni har jihatdan (til, madaniyat, siyosat, iqtisodiyot) tahlil qilishlari kerak bo'ladi.

5. Motivatsiya oshirish:

- **Misol:** Talabalarga o'zlariga qiziqarli bo'lgan mavzu (masalan, o'z mamlakatidagi ijtimoiy masalalar) bo'yicha case study tayyorlash vazifasi beriladi. Ular o'zlarini nafaqat talabalar, balki tadqiqotchilar sifatida his qilishadi va bu o'ziga xos motivatsiya yaratadi. Ular o'zlarining ishlanmalari orqali o'rganish jarayonini qiziqarli va foydali qilishadi.

6. O'z-o'zini o'rganish:

- **Misol:** Talabalar o'zlari tanlagan til bo'yicha real voqealarni tahlil qilishadi (masalan, ingliz tilida yozilgan bir maqola yoki kitob). Ular maqoladagi asosiy g'oyalarni o'rganib, o'z fikrlarini yaratadilar va ushbu materiallar orqali yangi so'zlar va iboralarni o'rganadilar. Bu metod ularni mustaqil o'qishga va o'z-o'zini rivojlantirishga undaydi.

7. Interaktivlik:

- **Misol:** Talabalar "Case Study" metodidan foydalangan holda bir guruhda biror bir biznesni rivojlantirish bo'yicha loyiha ishlab chiqadilar. Har bir talabaga o'zining muayyan roli (masalan, marketing menejeri, moliya mutaxassisi yoki dizayner) beriladi va ular guruhda birgalikda loyiha yaratishadi. Bu usul talabalarni o'zaro aloqada va faol ishtirokda bo'lishga undaydi.

8. Yechimlarni sinovdan o'tkazish:

- **Misol:** Talabalar bir til o'rganish jarayonida yuzaga keladigan muammolarni (masalan, grammatik xatolarni kamaytirish yoki talaffuzni yaxshilash) case study tarzida tahlil qilishadi. Ular turli usullarni ishlab chiqadilar va sinovdan o'tkazib, eng samarali yechimlarni aniqlashadi.

Shu tarzda, "Case Study" metodikasi talabalarga amaliy, interaktiv va chuqur o'rganishga imkon yaratadi, ularni real hayotdagi vaziyatlarga tayyorlaydi va ko'plab ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi.

Xulosa va takliflar

Case Study metodi til o'rganish jarayonida samarali va innovatsion yondoshuv bo'lib, o'quvchilarga real hayotdagi vaziyatlarni tahlil qilish, tilni amaliyotda qo'llash va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish imkoniyatini beradi. Bu metod nafaqat nazariy bilimlarni o'rganishga, balki o'quvchilarga tilni haqiqiy vaziyatlarda ishlatish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Case Study metodining til o'rganishda qo'llanishi talabalar o'rtasida motivatsiya va faollikni oshiradi. Interaktiv darslar, guruh muhokamalari va real hayotdagi holatlar asosida tahlil qilish o'quvchilarni tilni amaliyotda qo'llashga va o'z bilimlarini sinovdan o'tkazishga undaydi. Shuningdek, bu metod individual yondashuvni ta'minlab, har bir talabaga o'z tezligida o'rganishga imkon beradi.

O'qitish sifatini oshirishda Case Study metodining o'rni katta. O'qituvchilar bu metodni zamonaviy texnologiyalar, onlayn platformalar va multimedia materiallari yordamida samarali qo'llash orqali talabalarni yanada faollashtirib, o'rganish jarayonini qiziqarli va interaktiv qiladi. Tahlil qilish va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish, o'quvchilarning o'zaro aloqalarini mustahkamlash va tilni amaliyotda ishlatish qobiliyatlarini oshirishda bu metodning o'rni beqiyosdir.

Takliflar:

Case Study metodini yanada samarali va rivojlangan tarzda qo'llash uchun quyidagi choralar ko'rilishi mumkin:

1. Zamonaviy texnologiyalarni kengroq qo'llash:

- Case Study metodini yanada samarali qo'llash uchun yangi texnologiyalar, virtual va kengaytirilgan haqiqat (VR/AR) platformalaridan foydalanish mumkin. Masalan, talabalar virtual muhitda real vaziyatlarni simulyatsiya qilib, tilni o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar.
- Mobil ilovalar, interaktiv dasturlar, onlayn video darslar va simulyatsiyalarni o'quv jarayoniga integratsiya qilish talabalar uchun yanada qiziqarli va samarali o'rganish usulini yaratadi.

2. O'qituvchilar uchun malaka oshirish:

- Case Study metodini yanada samarali qo'llash uchun o'qituvchilarga treninglar va malaka oshirish dasturlari tashkil etilishi kerak. Bu, o'qituvchilarga yangi pedagogik yondoshuvlar, interaktiv vositalar va texnologiyalarni qo'llashda yordam beradi.
- O'qituvchilar o'quvchilarga interaktiv va talaba markazli yondashuvni taqdim etish uchun Case Study metodini qanday qo'llashni o'rganishlari zarur.

3. Individual yondashuvni kuchaytirish:

- Case Study metodini qo'llashda talabalar o'rtasida individual yondashuvni kuchaytirish uchun har bir talabaning o'ziga xos ehtiyojlari va qiziqishlariga mos holatlar tanlanishi kerak. Bu talabalar uchun o'rganishni yanada qiziqarli va samarali qiladi.
- O'quvchilar o'z o'rganish tezligi va uslubiga mos tarzda ish olib borishlari uchun onlayn platformalar va interaktiv materiallar ishlab chiqilishi muhimdir.

4. Ko'proq real holatlar bilan ishlash:

- Case Study metodida haqiqiy hayotdan olingan holatlar va vaziyatlar bilan ishlash talabalar uchun samarali bo'ladi. O'quvchilarga dunyo bo'yicha turli xil madaniy, iqtisodiy va ijtimoiy muammolarni tahlil qilish imkoniyatini yaratish ularning til o'rganishdagi ko'nikmalarini yanada mustahkamlaydi.
- Misollarni va holatlarni yanada real va dolzarb qilish, talabalar uchun eng yaxshi o'rganish tajribasini taqdim etish uchun kerak.

5. Guruh ishlari va kooperatsiyani rivojlantirish:

- Case Study metodini guruh ishlari bilan boyitish o'quvchilarni o'zaro aloqalarni o'rnatishga undaydi. Turli guruhlarda ishlash, muammolarni hal qilish va birgalikda echimlar ishlab chiqish talabalarni yanada faolroq o'rganishga undaydi.
- Ko'proq jamoaviy ishlarni tashkil etish, talabalarga hamkorlikda ishlashni va jamoaviy qarorlar qabul qilishni o'rgatadi.

Case Study metodining til o'rganishda samarali ishlatilishi talabalar uchun qiziqarli, interaktiv va amaliy o'rganish imkoniyatlarini yaratadi. Bu metod o'quvchilarga nafaqat tilni o'rganish, balki haqiqiy vaziyatlarda qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Kelajakda,

texnologiyalarni kengroq qo'llash, o'qituvchilarni malaka oshirish va individual yondashuvni kuchaytirish orqali Case Study metodining samaradorligini yanada oshirish mumkin.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching* (5th ed.). Pearson Longman.
2. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching* (3rd ed.). Cambridge University Press.
3. Wright, A., Betteridge, D., & Buckby, M. (2006). *Games for Language Learning* (3rd ed.). Cambridge University Press.
4. Hyland, K. (2006). *English for Academic Purposes: An Advanced Resource Book*. Routledge.
5. Merriam, S. B. (2009). *Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation*. Jossey-Bass.
6. Stake, R. E. (1995). *The Art of Case Study Research*. Sage Publications.
7. Dörnyei, Z. (2007). *Research Methods in Applied Linguistics*. Oxford University Press.
8. Nunan, D. (2003). *Practical English Language Teaching*. McGraw-Hill.
9. Simpson, J., & Morrow, K. (2005). *Teaching English to Children*. Longman.
10. Khayitboyev Muslim Science and innovation volume 3 issue 1 january (2024)